

Zawody zaufania publicznego? Wybrane zagadnienia odpowiedzialności zawodowej radców prawnych i lekarzy, pod red. Jacka Sobczaka, Jędrzeja Skrzypczaka, Moniki Urbaniak, Wydawnictwo Nauka i Innowacje, Poznań 2015, ss. 370.

Podstawę reżimu prawnego dla zawodów zaufania publicznego stanowi art. 17 Konstytucji RP. Umożliwia on tworzenie samorządów zawodowych, których głównym zadaniem jest sprawowanie pieczy nad prawidłowym wykonywaniem określonego zawodu. Narzędziem służącym do realizacji tego celu jest niewątpliwie działalność organów samorządu w przedmiocie odpowiedzialności wewnątrz korporacyjnej. Wydana przed Wydawnictwo Nauka i Innowacje monografia *Zawody zaufania publicznego? Wybrane zagadnienia odpowiedzialności zawodowej radców prawnych i lekarzy* podejmuje właśnie tę problematykę. Autorzy, zgromadzeni pod redakcją Jacka Sobczaka, Jędrzeja Skrzypczaka oraz Moniki Urbaniak prezentują najważniejsze aspekty związane z odpowiedzialnością korporacyjną dwóch zawodów zaufania publicznego – radcy prawnego jako przedstawiciela zawodów prawniczych oraz lekarza jako reprezentanta zawodów medycznych.

Publikacja podzielona została na trzy części. Pierwsza z nich, zatytułowana „Zawody zaufania publicznego”, dotyka istoty tego pojęcia i podejmuje najważniejsze kwestie z nim związane. Części kolejne obejmują problematykę odpowiedzialności osób wykonujących zawody zaufania publicznego przed organami samorządu zawodowego – część druga traktuje o odpowiedzialności dyscyplinarnej radców prawnych, a część trzecia o odpowiedzialności zawodowej lekarzy.

Pierwsza część omawianej pozycji zawiera artykuły poświęcone zawodom zaufania publicznego w ogólności. Zaprezentowano w niej analizę historii samorządów prawniczych w Polsce oraz reżimu prawnego dotyczącego zawodów regulowanych w Unii Europejskiej. Podjęto problematykę regulacji konstytucyjnej zawodów zaufania publicznego. Ponadto rozważone zostały podstawowe aspekty umów o świadczenie usług przez lekarzy i radców prawnych oraz unormowania dotyczące reklamy zawodów zaufania publicznego. Omówiono również problem odpowiedzialności w kontekście namysłu Romana Ingardena nad jej podstawami ontycznymi. W ostatnim zaś artykule dokonano analizy porównawczej dwóch samorządów zawodowych – adwokatów oraz diagnostów laboratoryjnych.

Kolejna część publikacji poświęcona została, jak wskazano wyżej, odpowiedzialności dyscyplinarnej radców prawnych. Składają się na nią dwa artykuły. Pierwszy z nich, autorstwa Moniki Urbaniak, podejmuje zagadnienie odpowiedzialności zawodowej radców prawnych w kontekście praktyki orzeczniczej Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego OIRP w Poznaniu. Natomiast artykuł Norberta Gilla dotyczy problematyki konfliktu interesów w odniesieniu do odpowiedzialności dyscyplinarnej.

Ostatnią, trzecią część pozycji otwiera artykuł Romualda Krajewskiego poświęcony odpowiedzialności zawodowej lekarzy w wybranych państwach Europy i świata. Autor przedstawia w nim podstawowe zasady postępowania w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej w państwach systemu kontynentalnego i *common law*. Analiza różnych porządków prawnych pozwala mu na sformułowanie katalogu zasad ogólnych, charakterystycznych dla wszystkich państw poddanych badaniu. Należą do nich m.in. oparcie odpowiedzialności na naruszeniu zasad etycznych czy porównywalne katalogi kar – od upomnienia aż do pozbawienia prawa wykonywania zawodu.

Podstawy prawne odpowiedzialności zawodowej lekarzy i lekarzy dentyistów w Polsce to temat podjęty w artykule Jędrzeja Skrzypczaka. Autor prezentuje w nim bogatą historię samorządu zawodowego lekarzy w Polsce, z którą immamentnie wiążą się zagadnienia od-

powiedzialności oraz deontologii zawodowej. Artykuł przybliży zasady postępowania w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej począwszy od okresu zaborów, przez II Rzeczpospolitą aż do czasów obecnych. Autor w oparciu o analizę historycznoprawną oraz orzecznictwo, w szczególności Trybunału Konstytucyjnego, przedstawia aktualny stan prawny i określa rolę odpowiedzialności zawodowej lekarzy we współczesnej Polsce.

Katarzyna Chałubińska-Jentkiewicz podejmuje w swoim artykule problem odpowiedzialności za tajemnice pacjenta w związku ze zmianami w obrocie informacjami w ochronie zdrowia. Autorka konfrontuje postępującą informatyzację w służbie zdrowia z prawami pacjenta, w tym prawem do zachowania tajemnicy lekarskiej oraz prawem do dokumentacji medycznej. Głównym przedmiotem jej analizy staje się ustawa z dnia 28 kwietnia 2011 r. *o systemie informacji w ochronie zdrowia* i wprowadzane przez nią instytucje. Ponadto w artykule poruszone zostaje zagadnienie telemedycyny i zagrożenia, jakie niesie w związku z potrzebą ochrony danych pacjenta.

W kolejnym artykule Magdalena Zamroczyńska poddaje analizie postępowanie w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej lekarza z punktu widzenia znowelizowanego Kodeksu postępowania karnego. Głównym przedmiotem jej badań staje się odpowiednie stosowanie nowej procedury karnej w zakresie inicjatywy dowodowej i postępowania dowodowego. Autorka wskazuje na elementy kontradiktoryjne, które mimo przyjętego w ustawie z dnia 2 grudnia 2009 r. *o izbach lekarskich* inkwizycyjnego modelu postępowania, znajdują zastosowanie w działalności organów odpowiedzialności zawodowej.

Paulina Tomaszewska i Grzegorz Wrona prezentują w swoim artykule zagadnienie wykorzystania wizerunku lekarza w reklamie. Autorzy, biorąc za podstawę ustawę z dnia 6 września 2001 r. – *Prawo farmaceutyczne* oraz dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/83/WE, przedstawiają ograniczenia, jakie polski system prawny nakłada na lekarzy pragnących wystąpić w reklamie produktu leczniczego czy suplementu diety. Oprócz analizy norm powszechnie obowiązujących w artykule przedstawiono również problematykę wykorzystania wizerunku lekarza w reklamie z punktu widzenia norm etycznych z Kodeksem etyki lekarskiej na czele.

Ostatni artykuł – autorstwa Mikołaja Maślińskiego i Grzegorza Wrony przybliży zagadnienie opinii biegłego jako dowodu w postępowaniu w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej. Autorzy podejmują się odpowiedzi na pytanie czy opinia biegłego to dowód zbędny w postępowaniu przed sądami lekarskimi. Analizując obowiązujący stan prawny oraz przytaczając argumenty funkcjonalne zaprzeczają powyższej tezie. Podkreślają jednocześnie istotną rolę, jaką opinia biegłego odgrywa w postępowaniu przed organami odpowiedzialności zawodowej.

Monografia *Zawody zaufania publicznego? Wybrane zagadnienia odpowiedzialności zawodowej radców prawnych i lekarzy* stanowi ważny głos w dyskusji nad statusem zawodów zaufania publicznego. Autorzy zidentyfikowali w niej wiele problemów, z którymi zmagać się muszą zarówno same samorządy zawodowe, jak i ich członkowie.

Małgorzata RADKOWSKA